

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Жарікова Антона Юрійовича
на тему: «Бюджетно-податкова політика
в умовах економічних перетворень»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Згідно розпорядження факультету фінансів та обліку Державного торговельно-економічного університету від 4 вересня 2023 р. № 125 на кафедрі фінансів ДТЕУ проведено публічну презентацію наукових результатів дисертаційної роботи Жарікова Антона Юрійовича на тему: «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень».

Актуальність теми. Бюджетно-податкова політика як складова державного регулювання економіки спрямована на створення дієвої системи управління фінансовими ресурсами. Виважений підхід щодо бюджетного планування є важливою передумовою ефективної соціально-економічної політики. Формування бюджету заслуговує відповідної уваги виходячи з необхідності підвищення результативності управління державними фінансами в умовах економічних перетворень. Важливим є визначення напрямів розвитку інституційних засад формування бюджетно-податкової політики виходячи із необхідності фінансового забезпечення національної оборони та безпеки, соціального захисту населення, особливого значення набуває ефективність бюджетно-податкових механізмів та інструментів економічного розвитку. З метою посилення впливу фінансової політики держави на суспільний розвиток потрібно вживати заходи, спрямовані на підвищення рівня бюджетної результативності, збалансованості, ефективності видатків бюджету в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів.

Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних вчених у сфері розвитку бюджетних відносин можна назвати праці Дж. Б'юкенена, А. Вагнера, Дж. М. Кейнса, П. Кругмана, А. Лаффера, К. Макконнела, К. Рау, Д. Рікардо, П. Самуельсона, А. Сміта, Дж. Стігліца, В. Танзі, С. Фішера, Дж. Хікса.

Питанням формування та реалізації бюджетно-податкової політики присвячені праці вітчизняних вчених: О. Василика, Т.Канєвої, Л.Козарезенко, М. Кужелева, Г.Кучер, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, І. Луніної, А. Мазаракі, В.Макогон, В.Опаріна, М.Пасічного, Ю.Радіонова, В.Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та інших.

Разом з тим у даних суспільно-економічних умовах важливим є визначення пріоритетних напрямів бюджетно-податкової політики, впровадження дієвих фінансових та бюджетних інструментів соціально-економічного розвитку країни. Важливим є удосконалення підходів щодо дієвого використання бюджетно-податкових механізмів як складової фінансово-економічної політики держави, формування фінансово-бюджетної політики у системі інституційного середовища суспільства, розробка основних напрямів бюджетно-податкової політики в умовах економічних трансформацій, посилення впливу публічних фінансів на економічне зростання.

Зазначене свідчить про актуальність дисертаційної роботи та обумовило визначення її мети, завдань, об'єкту і предмету дослідження.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи. Основними результатами, що мають наукову новизну і характеризують особистий внесок автора, є:

вперше:

- розкрито сутність формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень, яка полягає у системі державного управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів розвитку суспільства, змін фінансово-економічного середовища,

використанні сукупності адаптивних фіскальних інструментів відповідно до економічного стану, що надасть можливість підвищити обґрунтованість бюджетного планування, фінансово-бюджетну результативність в умовах недостатнього рівня податкових надходжень, необхідності динамічної збалансованості видаткової частини бюджету;

удосконалено:

- підходи щодо формування бюджетно-податкової політики у системі соціально-економічного розвитку країни;

- положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень;

- підходи щодо дієвого використання бюджетно-податкових механізмів як складової фінансово-економічної політики держави;

дістало подальший розвиток:

- положення щодо інституційних засад бюджетно-податкових відносин, що сприятиме результативності суспільно-економічних перетворень;

- узагальнення та систематизація досвіду формування та здійснення бюджетно-податкової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, що надасть можливість підвищити ефективність управління державними фінансами;

- підходи до розробки основних напрямів бюджетно-податкової політики у системі фінансово-економічних відносин, що сприятиме забезпеченню дієвого впливу публічних фінансів на економічне середовище.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає в розкритті сутності формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень, яка полягає у системі державного управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів розвитку суспільства, змін фінансово-економічного середовища, використанні сукупності адаптивних фіскальних інструментів відповідно до економічного стану, що надасть можливість підвищити обґрунтованість бюджетного планування, фінансово-бюджетну результативність в умовах недостатнього

рівня податкових надходжень, необхідності динамічної збалансованості видаткової частини бюджету, розкритті підходів щодо інституційних засад бюджетно-податкових відносин, що сприятиме результативності суспільно-економічних перетворень.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні положення та висновки дисертаційної роботи, що розкривають сутність формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень мають практичне значення у системі державного управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів розвитку суспільства, необхідності підвищення обґрунтованості бюджетного планування, фінансово-бюджетної результативності при обмеженості фінансових ресурсів держави.

Основні висновки та результати дисертаційної роботи використано Секретаріатом Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування бюджетної та податкової політики (довідка від 28.08.2023 № 67-192/1-23).

Положення дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Державного торговельно-економічного університету при викладанні дисциплін «Бюджетна система», «Податкова система» (довідка від 01.09.2023 р. № 120).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Жарікова А.Ю. мають належний ступінь наукової обґрунтованості, що обумовлено узагальненням і аналізом значної кількості наукових публікацій з питань формування та реалізації бюджетно-податкової політики. Аспірантом досягнуто основну мету дослідження – розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи формування бюджетно-податкової політики, підвищення фінансово-бюджетної результативності в умовах економічних перетворень.

Достовірність результатів дослідження, висновків і рекомендацій, які містяться в дисертаційній роботі в цілому є достатньою. Наукова проблема досліджена автором, базується на аналізі законодавчих та нормативно-правових актів з питань формування бюджетно-податкової політики, статистичних та аналітичних матеріалів органів державного управління, наукових працях провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів.

Наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями у наукових виданнях та їх оприлюдненням на наукових конференціях. Опубліковано 10 наукових праць, у тому числі 3 статті у наукових фахових виданнях, одна стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 6 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, загальним обсягом 3,1 друк. арк.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених в ній наукових положень дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх обґрунтованості згідно встановлених вимог та відповідність дисертації Жарікова А.Ю. освітньої-науковій програмі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні та методологічні положення, результати дисертаційного дослідження доповідалися на науково-практичних конференціях: «Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку та права: теорія і практика» (м. Полтава, 2020 р.), «Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України» (м. Ірпінь, 2020 р.), «Фінансова політика як складова економічного розвитку» (м. Київ, 2020 р.), «Фінансова система України як складова інституційних перетворень економіки» (м. Київ, 2021 р.), «Сучасні дослідження світової науки» (м. Львів, 2022 р.), «Фінансова політика як складова економічного розвитку» (м. Київ, 2023 р.).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433), автором надано відповідні матеріали та пропозиції щодо формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень.

Особистий внесок здобувача полягає у розкритті сутності формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень. Наукові результати та висновки, які виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Порівняльна характеристика дисертаційної роботи з аналогічними роботами.

Попередньо захищені дисертаційні роботи:

Арістов Ю.Ю. Бюджет у системі соціально-економічного розвитку країни: дис. доктор філософії: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 2021 р.

Гребеник К.В. Бюджетна система як інструмент державного регулювання економіки: дис. доктор філософії: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 2020 р.

Давидова І.І. Фінансове забезпечення економічного розвитку країни: дис. канд. екон. наук: 08.00.08 – гроші, фінанси та кредит, 2019 р.

Пасічник В.А. Фінансово-бюджетна політика у системі макроекономічного регулювання: дис. канд. екон. наук: 08.00.08 – гроші, фінанси та кредит, 2019 р.

Відмінність наукових положень дисертаційної роботи від попередньо захищених дисертацій полягає в тому, що напрями та завдання дисертаційного дослідження Жарікова А.Ю. не співпадають із вищеназваними дисертаційними роботами, різними є об'єкт та предмет дисертаційного дослідження, особистий внесок визначено у науковій новизні одержаних результатів.

Відповідність дисертації вимогам, що представляються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Жарікова А.Ю. на тему «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень» (науковий керівник: доктор економічних наук, професор, Морозова Л.С.) є завершеною науковою працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати. Дисертаційну роботу виконано на достатньо високому рівні, її результати мають наукову новизну і практичну значимість. Основні положення дисертаційної роботи опубліковані в наукових фахових виданнях, оприлюднювались на науково-практичних конференціях. Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її сутність та підтверджує, що автором повністю вирішено поставлені у роботі завдання.

ВИСНОВОК:

Розглянувши дисертаційну роботу Жарікова Антона Юрійовича на тему «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень» та наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, визначивши особистий внесок за темою дисертації у наукових публікаціях та за результатами публічної презентації результатів наукових досліджень на засіданні кафедри фінансів, вважаємо, що робота актуальна, являє собою самостійно виконану наукову працю, має наукову новизну та практичну цінність. Всі ідеї, наукові результати, матеріали наукових досліджень розроблені та виконані здобувачем особисто, не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на джерело. Всі публікації та дисертаційна робота виконані Жаріковим А.Ю. із дотриманням принципів академічної доброчесності.

